

Det sker ikke for mig!

*Ledende overlæge Ole Carstensen, Arbejdsmedicinsk Afdeling, Sydvestjysk Sygehus
Stud.scient.pol Signe S. Carstensen, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet
Arbejdsmiljøchef Helle Domino, Videncentret for Landbrug, Kvæg*

Landbrugsulykker i Danmark 2007-2010

Denne undersøgelse følger op på undersøgelsen "Landbrugsulykker i Danmark – 1998-2006", der analyserede ulykker sket i perioden 1998-2006. Det er en analyse og beskrivelse af ulykker, der er sket under arbejdet i landbruget og behandlet på skadestuerne i Danmark. Den gav et overblik over udviklingen i arbejdsulykker, som er typiske for erhvervet. Rapportens formål er at pege på forebyggende initiativer til gavn for arbejdssikkerheden i landbruget. Baggrunden for den nye undersøgelse, af arbejdsulykker i dansk landbrug, er at beskrive udviklingen, både hvad angår dødsulykker og hospitalsbehandlede ulykker. I 2012 har Videncentret for Landbrug registreret 15 dødsulykker – det højeste antal siden 2006. Ulykkesrisici er det største arbejdsmiljøproblem for branchen og giver anledning til rigtig mange tabte leveår.

Studie population

Analyserne, der danner baggrunden for tallene i rapporten, er udført på ulykker registreret i Ulykkesregisteret, der indtil 2010 har indsamlet skadestuedata fra fem sygehuse i Danmark. Befolkningsudsnittet omkring disse sygehuses optageområder er repræsentativt for hele landet mht. til køn og alder, og dækker for landbruget vedkommende ca. 17 % af landbrugs populationen. Der er i perioden 2007-2010 registreret 35.457 arbejdsulykker. De 3,16 % er sket ved landbrugsarbejde – i alt 971 ulykker.

Resultater

Der er et lille fald i antal af skadestuebehandlede ulykker i 2009-2010, men der er ingen tendens. Det er de yngre aldersgrupper, der hyppigst behandles for skader forårsaget af landbrugsulykker. For de helt unges vedkommende er der ingen skader i gruppen under 13 år, i forhold til den tidligere undersøgelse, hvor der var tilskadekomne helt ned til 7 års alderen.

Konsekvenserne af skaderne, i form af men og behov for yderlig behandling og observation under indlæggelse eller anden opfølgning, er også uændret. De ældre, der kommer til skade, ser ud til at komme alvorligere til skade end de yngre, når man ser på skadetyper og efterfølgende konsekvenser. Undersøgelser af andelen af ulykker, hvor en indlæggelse er nødvendig viser, at for landbrugsulykkers vedkommende er det dobbelt så hyppigt at blive indlagt end for øvrige ulykkers vedkommende. Der er kun sket små ændringer i ulykkesmønsteret. Der ses dog en lille stigning i antallet af traktorulykker, hvor de fleste ulykker er småskader. Det er stadig maskinulykkerne, der har de alvorligste konsekvenser, ligesom de enkelte ulykker, hvor man overlever at blive ramt af en bigballe. Ved arbejdet med dyr er kvægulykkerne de hyppigste og alvorligste. Kvægulykker er stadig noget, der bør være stor fokus på, da problemet er uændret stort.

Undersøgelsen viser, at landbruget bliver bedre til at anmelde deres arbejdsulykker end det tidligere var tilfældet.

Forebyggelse

Arbejdsmiljøapparatet, myndighederne og landbruget selv har gennem de seneste år gennemført en række initiativer til forebyggelse af ulykker og skabt af et mere sikkert arbejdsmiljø i landbruget. Arbejdstilsynet har gennem de seneste 4 år besøgt over 10.000 virksomheder, hvor der er givet godt 1.600 straks påbud på ulykkesrisici området.

Man har samtidig både fra branchens side men, også fra branchearbejdsmiljørådet sat rigtig meget fokus på risikoområder, med forebyggende kampagner og information uden rigtig gennemslagskraft.

Konklusion

Der er i 2012 sket rigtig mange dødsulykker i landbruget. Der er sket et lille fald i antallet af hospitalsbehandlede ulykker i 2009 og 2010, men der er ingen klar tendens i udviklingen til, at man kan udtale sig om, at det er et reelt fald eller tilfældige svingninger.

Det ser ikke ud til, at det er lykkedes at ramme hele målgruppen i den grad, at man har kunnet se, at det har resulteret i et fald i antallet af ulykker i landbruget.

Landbruget som branche står i dag stadigvæk over for en række udfordringer, når det gælder arbejdsmiljøet. Et sikkert arbejdsmiljø uden ulykker er stadigvæk et mål for branchen. Der er fortsat behov for forskning i sikkerhedskultur, samt hvilke virkemidler der skal bruges til at forebygge arbejdsulykker. Ulykker er et udbredt problem for branchen både nationalt og internationalt, som man i et internationalt samarbejde burde sætte fokus på både ressource- og forskningsmæssigt.